

Şimdiden klasik bir roman

Öykü, roman ve anlatılarında kasaba belleğini koruma altına alan yazar, aynı tavrını sürdürdüğü “Yolun Başındakiler”de geçmiş anlatırken bugünden söz ediyor.

fadime.uslu@gmail.com

FADİME USLU

ORHAN Kemal'in *Avare Yıllar*'ı, *Arkadaş Islıkları*; Salinger'in *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'ı, her yaşa hitap eden Exupéry'nin *Küçük Prenses*'iyle yarına aynı düzeyde kalacağını düşündüğüm bir kitap yayımlandı. Cemil Kavukçu'nun **Günışığı Kitaplığı'nın** Köprü Kitaplar dizisinden çıkan “*Yolun Başındakiler*” romanı bu. Öykü, roman ve anlatılarında kasaba belleğini koruma altına alan yazar, aynı tavrını sürdürdüğü “*Yolun Başındakiler*”de geçmiş anlatırken bugünden söz ediyor. İlk aşkın heyecanını, hayal kırıklıklarını, aile, komşuluk, arkadaşlık, öğretmen-öğrenci ilişkilerini gerçekçi bir kasaba atmosferinde işliyor. Ancak, romanın atmosferi ne sadece kasaba, ne oradaki insanların iç dünyası.

Dili, her iki mekân -insanın iç dünyası, zihni de bir mekândır sonuçta- çepeçevre saran büyümlü bir atmosfer olarak yorumluyor. Kitabı şimdiden bir klasik niteliğinde değerlendirmemizin nedenleri başında yazarın dili inceliklerle örmesi geliyor. Duruma göre biçimlenen temponun alçalıp yükselmesiyle, birbirine ahenkli sözcüklerin art arda dizilmesi ve akıp giden cümleleriyle metinde iç ritim, müzik yaratıyor yazar. Neşeyle hüznün iç içe olduğu bir müzik bu.

Dili çoğu zaman bir elbise gibi kullanıyor Kavukçu. Kimi, neyi anlatıyorsa onun yapısına, anlatı zamanındaki duygularına göre bu elbiseyi biçimliyor. Karakterin içinden konuşmak bir yana, onların düşüncelerini, davranışlarını aktarırcan detayları bile onun gözünden yansıtıyor. Karakterlerin tarafından baksa da, okuldaki otorite temsilcileri söz konusu olduğunda nesnel kimliğine bürünüyor. Hatta yer yer onların gülünç yönlerini ortaya çıkarıyor. Kavukçu'nun öykülerinde bir yöntem olarak kullandığı aynalar, “*Yolun Başındakiler*”de de beliriyor. Pek çok durumu odağı farklı aynalardan, yani farklı bakış açılarından gösteriyor. Yani sıra, aynı anda başka yönleri bakarak üzerinde durduğu konuyu etrafına ele alıyor. Kitapta yetişkinlerin verdiği karara göre,

ilkokulu bitiren çocukların çocuklukları bitmiştir. Birdenbire büyüdüklerine inanılan çocuklar ya ortaokula devam edecek ya da çıkarılarak bir işe sokulacaklardır. Ortaokul, toplumun minyatürü; müdür ve iki öğretmenden oluşan “Üç Silahşörler” in öğrencilere sürekli nasıl davranması gerektiğini söylediği, onların yetenekleri paramparça ettiği eziyet merkezidir. “Üç Silahşörler” gençlerin sınıfta nereye bakacağını, okul dışında ne yapip ne yapmayacaklarını bile belirlemiş, velilere de gözdağı vermişlerdir. Kurgunun odağındaki İsmet'in, arkadaşlarıyla birlikte bu durumdan ne denli etkilendiği çeşitli biçimlerde anlatılmış, kahramanların yaşadığı korku ve ona karşı koyma çabası, korunma ya da geri çekilme refleksi romanın dinamiğini artırmıştır. Okul dışındakiler, bisikletçi Sülo'nun çırağı Yaşar, berber çırağı İsmail, Nusret, Hatice

de çocuklukla yetişkinlik arasındaki köprünün tam ortasındadır. Zeynep'le Raziye ev içlerine kapatılıp dışarıya gözlemek zorunda bırakılmıştır. Zeynep'in özlemiyse başka türdür. Olay örgüsü her ne kadar İsmet ve onun çevresinde gelişse de kurgunun sakladığı giz, başta ele avuca sığmaz neşesiyle coşkun bir profil çizen Hatice'nin türlü kayıplarla hızla solan yüzünde açığa çıkar.

Kavukçu öykülerini

duyulara yönelik ayrıntılarla kurar. Okura, asıl konuyu sezgisiyle bulması için ipuçları döşer. Okurun karakterlerle birlikte dekorun içindeymiş gibi öyküyü yaşamada bunun büyük payı vardır şüphesiz. “*Yolun Başındakiler*”de de aynı etkiyi gerçekleştiriyor yazar. Kitap çocuklukla yetişkinliğin, baskıyla özgürlüğün arasındaki hatta tam anlamıyla bir köprü kuruyor. Kadrosu kalabalık olmasına karşın kahramanların her birinin hissettiği iç çatışmayı, gerilimi, coşkuyu sembollerle elle tutulup gözle görünür hale getiriyor. Bütün başarıtlarda olduğu gibi, kahramanların buldukları ortamın havasını, yürek atışlarını bile duyuruyor. Cemil Kavukçu, *Yolun Başındakiler*, **Günışığı Kitaplığı**, İst. 2013.

Yolun Başındakiler
Cemil Kavukçu
Günışığı Kitaplığı
156 sayfa